

TRANSLATION

Sonnets XI and XII by John Milton

Translated from English to Georgian by **Nino Kvitsinadze**

Introduction

In 1642, at age 34, John Milton married 17-year-old Mary Powell. Soon thereafter, Mary went to her father's house for a short visit. But soon it became clear that she had firmly decided not to return to her husband. The characters of husband and wife were completely different. The young woman could not adapt to her husband's ascetic regimen. Milton was always engrossed in books and work, while Mary was accustomed to a cheerful and lively life. After his wife left, Milton wrote four works between 1643 and 1645 in which he condemned the existing rule on divorce. Contrary to the laws of the Church, he demands that such an insignificant fact as the incompatibility of characters be accepted as a just ground for divorce. His views stemmed from his worldview about personal freedom. He also relied on biblical quotations from the Old Testament. "Three types of freedom are necessary for the happiness of society," the poet declared: "freedom of religion, personal freedom, and civil freedom."

Milton's views on divorce were negatively received by the public and he dedicated two sonnets to the public reaction, Sonnets XI and XII. He refers with undisguised mockery to those members of society who had neither the education nor the intelligence to recognize the superiority of his opinions over the existing laws of divorce.

Here are some definitions that make Milton's sonnets easier to understand:

Tetrachordon: Greek for "four-stringed", "four-voiced." Milton's work was published in 1645. The title is a symbol of the four parts of the Bible on which Milton bases his argument to legalize divorce.

Gordon, Colkitto, Macdonnel, Galasp: rugged Scottish names that Milton uses to allude to the recent assimilation of the Scots into England after the Scot, James I, became the King of England.

John Cheek (1514-1557): English scientist and public figure. Professor at Cambridge University and Tutor to King Edward VI.

Latona: the mother of Apollo and Artemis in Greek mythology. She bewitched the peasants who refused to permit her to drink water from the fountain and turned them into frogs. Apollo was worshipped as the sun deity, and Artemis, the moon goddess.

Sonnet XI

A Book was writ of late call'd Tetrachordon;
And wov'n close, both matter, form and stile;
The Subject new: it walk'd the Town a while,
Numbring good intellects; now seldom por'd on.
Cries the stall-reader, bless us! what a word on
A title page is this! and some in file
Stand spelling fals, while one might walk to Mile--
End Green. Why is it harder Sirs then Gordon,
Colkitto, or Macdonnel, or Galasp?
Those rugged names to our like mouths grow sleek

That would have made Quintilian stare and gasp.
Thy age, like ours, O Soul of Sir John Cheek,
Hated not Learning worse than Toad or Asp;
When thou taught'st Cambridge, and King Edward Greek.

Sonnet XII

I did but prompt the age to quit their cloggs
By the known rules of antient libertie,
When strait a barbarous noise environs me
Of Owles and Cuckoos, Asses, Apes and Doggs.
As when those Hinds that were transform'd to Froggs
Raill'd at *Latona*'s twin-born progenie
Which after held the Sun and Moon in fee.
But this is got by casting Pearl to Hoggs;
That bawle for freedom in their senceless mood,
And still revolt when truth would set them free.
Licence they mean when they cry libertie;
For who loves that, must first be wise and good;
But from that mark how far they roave we see
For all this wast of wealth, and loss of blood.

შესავალი

1642 წელს 34 წლის ჯონ მილტონი დაქორწინდა 17 წლის მერი პაუელზე. რამდენიმე კვირის შემდეგ მერი მამის სახლში გაემგზავრა, თითქოს ხანმოკლე ვიზიტით. სინამდვილეში კი მალე გაირკვა, რომ მას მტკიცედ გადაეწყვიტა, აღარ დაბრუნებოდა ქმარს. ცოლ-ქმრის ხასიათი ერთმანეთისაგან სავსებით განსხვავებული გამოდგა. ახალგაზრდა ქალი ვერ შეეგუა ქმრის ასკეტურ რეჟიმს. მილტონი მუდამ წიგნებსა და ტრაქტატებში იყო ჩაფლული, მამან როდესაც მერი ლაღ და მხიარულ ცხოვრებას იყო მიჩვეული.

ცოლის შინიდან გაქცევის შემდეგ, 1643 – 1645 წლებში, მილტონმა დაწერა ოთხი ტრაქტატი, სადაც იგი გმობს არსებულ წესს განქორწინების შესახებ და ეკლესიის კანონების საწინააღმდეგოდ მოითხოვს გაყრისთვის სამართლიან საფუძვლად მიღებულ იქნას თითქოს ისეთი უმნიშვნელო ფაქტი, როგორც არის ხასიათების შეუთავსებლობა. მისი შეხედულებანი გამომდინარეობდა მისივე მსოფლმხედველობიდან პიროვნების თავისუფლების შესახებ. ასევე იგი ეყრდნობოდა ბიბლიურ ციტატებს ძველი აღთქმიდან. „საზოგადოების ბედნიერებისთვის სამი სახის თავისუფლებაა აუცილებელი,“ - აცხადებდა პოეტი - „რელიგიის თავისუფლება, პირადი თავისუფლება და მოქალაქეობრივი თავისუფლება.“

საზოგადოებამ მილტონის მოსაზრებები განქორწინების შესახებ უარყოფითად მიიღო. სწორედ ამ თემას მიუძღვნა მილტონმა ორი სონეტი - მე-11 და მე-12, სადაც იგი დაუფარავი დაცინვით მოიხსენიებს საზოგადოების იმ წევრებს, რომელთაც არ ეყოთ არც განათლება და არც გონიერება, რომ ელიარებინათ მისი მოსაზრებების უპირატესობა განქორწინების უკვე არსებულ კანონებთან შედარებით.

ქვემოთ გთავაზობთ ჩემს მიერ თარგმნილ ამ სონეტებს განმარტებებთან ერთად.

ტეტრაკორდონი - (ბერძ. “ოთხსიმანი”, “ოთხხმანი”) მილტონის ნაშრომი, რომელიც 1645 წელს გამოქვეყნდა. სათაური არის ბიბლიის ოთხი ნაწილის სიმბოლო, რომელზე დაყრდნობითაც მილტონი ასაბუთებს განქორწინების ლეგალიზაციის აუცილებლობას.

ჯონ ჩიკი - 1514-1557 ინგლისელი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. კემბრიჯის უნივერსიტეტის პროფესორი და მეფე ედვარდ მეექვსის აღმზრდელი.

ლატონა - ბერძნულ მითოლოგიაში აპოლონის და არტემიდას დედა. მან გლეხები, რომლებმაც წყალი არ დალევინეს, მოაჯადოვა და ბაყაყებად აქცია. ბერძნულ მითოლოგიაში აპოლონი ითვლებოდა მზის, ხოლო არტემიდა - მთვარის ღვთაებად.

გორდონი, კოლკიტო, მაკონელი, გალასპი - შოტლანდიური სახელები, რომლებსაც მილტონი იყენებს რათა ხაზი გაუსვას ინგლისში შოტლანდიელების ასიმილაციას მას შემდეგ, რაც შოტლანდიელი ჯეიმს I

სონეტი XI

ჩვენს საუკუნეს და ხალხს უდიდეს სამსახურს ვუწევ
როს მივუძღვენი ჩემი წიგნი - ტეტრაკორდონი.
მაგრამ მის სიღრმეს და შინაარსს თქვენ ვერ ჩასწვდებით,
ვერ დაიკვებნით თქვენ განათლების მაღალი დონით.

მაგრამ სადღაა ჭკვიანი ხალხი? მე მათ ვერ ვხედავ.
თქვენ გაჰკვივიხართ - აბა, ეს რა სათაურია?
განქორწინება?! ღმერთო, გვიშველე და დაგვიფარე!
თქვენ თვითონ ბრძანეთ, მისი ავტორი ნორმალურია??

თქვენ იცნობთ გორდონს, მაკონელს და კოლკიტოს, გალასპს,
თქვენ, ბაყაყებო, ქებით ახსენებთ მათ დიდ სახელებს,
და ნუთუ ჩემი ნააზრევი უფრო რთულია?
გარწმუნებთ იგი მომავალში მე მასახელებს.

ო, დიდო სულო სერ ჯონ ჩიკისა გთხოვ შეგვეწიე,
მეფე ედვარდის სახელოვანო მასწავლებლო,
ცოდნის მოძულე ბაყაყები რომ ბედს ეწიონ.

სონეტი XII

სთავისუფლებას ვუქადაგებ ამ საუკუნეს
მოვსპობთ ხუნდები, მივყვეთ უძველეს ბიბლიურ მცნებას
მაგრამ ამ ჭოტთა, ბარბაროსთა წივილ-კივილი
მაგონებს ვირის უგვან ყროყინს და ძაღლის ყეფას.

უმეცარი ბრბო მე მაგონებს იმ უგუნურ გლეხს,
ლეტომ ბაყაყად რომ აქცია, დასაჯა მწარედ.
არ აპატია შვილთა მისთა შეურაცხყოფა,
ვისაც ღვთის ნება გარდასახავდა მზედა და მთვარედ.

ამაზე უთქვამთ, ნუ დაუყრი ღორებს მარგალიტს.
აქ განსხვავებას ვერ მიჰხვდება მათი გონება.
უხამსი ვნება მათ ჰგონიათ თავისუფლება.

სიბრძნე სჭირდება კაცს, რომ შეიცნოს ჭეშმარიტება
მაგრამ ვაი, რომ ეს ბრბო ნათელ აზრს ვერ მისწვდება
მათ ხელში ქვეყნის მთელი საუნჯე ფუჭად გაქრება.

Author's Note

Nino Kvitsinadze is a native of Gori, Georgia, and a graduate of Gori State University with a Master's Degree in English Philology. She is a teacher of English Language and Literature with a Cambridge Certification in Teaching English to Speakers of Other Languages (CELTA). She has completed a course in interpretation and translation at Saint Andrew's Georgian University. We are pleased that Nino is also the Associate Editor of the *Caucasus Journal of Milton Studies*.